

Memo

Van: Paula L'Ortije, directeur Ruimte en Economie

Aan: Johan van der Schoot, portefeuillehouder omgevingsplan

Onderwerp: consequenties scenario's overgangsfase omgevingsplan

Uitstel Omgevingswet & Financiën overgangsfase omgevingsplan

Op 27 mei jl. vergaderde de raads werkgroep Omgevingswet. De werkgroep heeft gevraagd om een globale inschatting van de kosten en benodigde ambtelijke capaciteit bij de *Opinienota overgangsfase omgevingsplan*. De globale inschatting treft u hieronder aan.

Uitstel Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is recent met een half jaar uitgesteld. Ondanks dit uitstel zullen we onze plannen zoveel mogelijk vasthouden. Vanaf 1 juli 2022 gaan we met de nieuwe wet werken. Dit geeft onze organisatie de gelegenheid om zich beter voor te bereiden op werken met het omgevingsplan. De planning is nu als volgt:

- 1 juli 2021: opiniecommissie *Uitgangspunten overgangsfase omgevingsplan*
- 7 oktober 2022: besluitvorming gemeenteraad *Nota van uitgangspunten overgangsfase omgevingsplan* en *Raadsbesluiten delegatie en adviesrecht*
- 8 oktober tot 1 juli 2022: klaar maken organisatie om te werken met het omgevingsplan conform de keuzes van de raad
- Vanaf 1 juli 2022: afhandelen reguliere procedures via ons tijdelijke omgevingsplan van rechtswege, omzetten van ons tijdelijke omgevingsplan in een nieuw omgevingsplan

Financiële gevolgen omgevingsplan

Het ambitieniveau dat de raad kiest voor het nieuwe omgevingsplan (onderhouds-, verbouwings- of nieuwbouwvariant) heeft invloed op de te verwachten kosten. Deze kosten kennen een incidentele en een structurele component.

Incidentele kosten omgevingsplan

Uit recent onderzoek van KPMG¹ blijkt dat gemeenten rekening moeten houden met incidentele kosten voor het omgevingsplan. Deze hebben te maken met het omschakelen naar een nieuw systeem (projectmanagement, pilots, opleiden en oefenen met nieuwe werkwijze, inrichten organisatie, nieuwe opzet en regels uitwerken etc). De kosten kunnen bestaan uit personeelskosten, inhuur, onderzoek, etc. Het rapport raamt voor de periode 2016 t/m 2029 een gemiddelde investering per gemeente tussen 378.000 en 566.000 euro. Wat deze kosten in Oss zullen zijn, is niet exact aan te geven. Wél is aannemelijk dat de incidentele kosten van de onderhoudsvariant lager zullen zijn dan die van de verbouwings- en nieuwbouwvariant. Dit komt doordat we in de onderhoudsvariant zo veel mogelijk onze huidige manier van werken handhaven. De nieuwbouwvariant vraagt het maximale van de organisatie in een korte tijd en de incidentele kosten zullen aan de bovenkant van de range zitten. In de verbouwvariant zullen de kosten gemiddeld zijn.

¹ Onderzoek transitiekosten Omgevingswet (KPMG, 3 februari 2021)

We hebben op dit moment voor de implementatie van de Omgevingswet als totaal middelen gereserveerd. Daarin is alleen rekening gehouden met de voorbereidingen van het omgevingsplan, nog niet met het maken ervan. Wel is in 2022 en 2023 al rekening gehouden met kosten voor een projectleider (0,5 fte of 35.000 euro).

Structurele kosten omgevingsplan

We gaan er nu vanuit dat er geen extra structurele kosten aan het omgevingsplan verbonden zijn. Immers ook nu moeten we onze plannen onderhouden en periodiek herzien, dat is straks niet anders. Extra kosten zitten met name in het maken van het eerste plan en zijn dus incidenteel.

Ambtelijke capaciteit Omgevingsplan

Afhankelijk van de gekozen variant zal de ambtelijke inzet kleiner of groter zijn. Wederom geldt dat de onderhoudsvariant nauwelijks meer capaciteit zal vragen en de nieuwbouwvariant fors meer capaciteit. Met de verbouwvariant daar tussen.

Wij adviseren om niet te kiezen voor de nieuwbouwvariant omdat deze gedurende een langere periode veel meer capaciteit zal vragen, en los van de extra claim hiervoor, is het de vraag of we het personeel hiervoor kunnen aantrekken. Bovendien zijn er veel ambities en grote projecten, waarbij nog een omvangrijk project als de nieuwbouwvariant een (te) grote belasting zou betekenen. Daarentegen zijn we van mening dat indien we slim inplannen we de benodigde werkzaamheden bij de verbouwvariant voor een groot deel met de bestaande capaciteit kunnen realiseren. Immers het behoorde tot voor kort tot onze taken om al onze bestemmingsplannen minstens 1 keer per 10 jaar door te lichten (deze verplichting is in 2018 vervallen vanwege de komst van de Omgevingswet). Zo kunnen we 'werk met werk' maken en het tijdelijke omgevingsplan geleidelijk omzetten naar een definitief omgevingsplan in 2029. Wel zal in de eerste jaren een extra investering nodig zijn (zoals ook KPMG aangeeft, zie paragraaf "Incidentele kosten omgevingsplan") vanwege het feit dat we een heel nieuw plan op een nieuwe manier moeten maken. Gaandeweg, naarmate deze werkwijze gewoner wordt, zullen latere delen van het omgevingsplan steeds minder extra investering vragen.

Conclusie

Op 1 juli bespreekt uw Raad de *Opinienota uitgangspunten overgangsfase omgevingsplan* in de opiniecommissie. Daarin geeft u onder andere aan welke variant uw voorkeur heeft. Wij bevelen aan om te kiezen voor de verbouwvariant. Dat is het meest praktisch en realistisch qua ambitie. De structurele kosten en mankracht zijn daarvoor beschikbaar. Incidenteel zullen de eerste jaren, zoals hierboven aangegeven, extra middelen nodig zijn. Als gekozen wordt voor deze variant, zullen we die in beeld brengen in het raadsvoorstel waarin we dat uitwerken en in de programmabegroting. Vervolgens wordt uw voorkeur uitgewerkt in de *Nota van uitgangspunten overgangsfase omgevingsplan* inclusief de consequenties voor middelen en mankracht. Deze wordt in oktober ter besluitvorming aan u voorgelegd. In de programmabegroting zal de integrale afweging moeten plaatsvinden en afhankelijk van de gestelde prioriteiten definitief worden bepaald wat er wel en wat er niet haalbaar is.